

Historia Morynia

Historia Morynia

Początki miasta nie są znane, ale nie ulega wątpliwości, że wzgórze na zachód od jeziora Morzycko w początkach Epoki Kamiennej były zasiedlone. Znaleździemy kamienne toporowce, przyrządowe noże, groty strzał z kamienia pochodzący z prehistorycznej osady.

W późniejszym okresie, bo około 1000 lat temu był tu gród słowiański położony w obronnym miejscu, niedostępnym dzięki bagnetom rzeki Słubi i wodom jeziora Morzycko legendy moryńskie zachowały wspomnienia ciężkich walk ludności słowiańskiej z Niemcami.

Według jednej z nich w chwilach szczególnie trudnych na rozkaz Światowida głębiny jeziora opuszczał Wielki Rak i pomagał miejscowej ludności w walce z nieprzyjacielem.

W X wieku obszary wchodziły wraz z całym Pomorzem w skład Państwa Polskiego, w XIII wieku jednak zostały oderwane od Polski na okres ok. siedmiu stuleci.

Pierwsza wzmianka o Moryniu pochodzi z 1265 roku. W początkach XIV wieku Moryń otrzymał prawa miejskie. Fakt, iż miasto posiadało fortyfikacje, sąd miejski, możliwość bicia własnej monety, świadczy o wysokim znaczeniu tego ośrodka w tamtym czasie. W XV wieku przebywali w Moryniu Krzyżacy, wtedy miasto zostało zniszczone przez Husytów (należy dodać, że było ono zniszczone później jeszcze kilkakrotnie).

Podczas wojny 30-letniej przez gród nad jeziorem Morzycko przechodzili Szwedzi. W czasach napoleońskich tędy prowadziła droga wielkiej armii francuskiej i Legionów Polskich nad brzeg Bałtyku.<

W okresie międzywojennym Moryń ze względu na piękną, niepowtarzalną, zabytkową zabudowę i oczywiście fakt istnienia dużego jeziora stał się znanym kurortem, dużą rolę odegrała tutaj również niewielka odległość miasteczka od Berlina.

W chwili wyzwolenia w 1945 roku miasto zamieszkiwało około 100 osób w tym 60 Niemców, reszta ludności niemieckiej uciekła na zachód a na jej miejsce napłynęli Polacy z różnych części kraju. W 1946 roku Moryń liczył już 400 mieszkańców wyłącznie Polaków, a w 1960 roku ponad 1000, w tym prawie połowa to młodzież i dzieci tu urodzone.

Po wojnie usunięto zniszczenia i podjęto prace w zakresie uporządkowania osady, należy tu również wspomnieć o pracach naukowych przeprowadzonych przez historyków sztuki w zabytkowej bazylice, badania te doprowadziły do odkrycia romańskiego ołtarza z XIII wieku.

Zabytki Morynia

Zachowany kościół stanowi bardzo cenny zabytek, został wybudowany w XIII wieku z kamieni granitowych, jest on romańską bazyliką trójnawową na planie krzyża. Wieża pochodzi z XV wieku wolno stojąca z przejazdem (unikatowa). Górna część wieży z latarnią z 1756 roku. Szczyty kościoła dekorowane są licznymi blendami ostrołukowymi i półkolistymi , a także rozetami o uskokowych ościeżach. Ołtarz z kostki granitowej (jeden z nielicznych tego typu ołtarzy w Polsce) jest starszy od kościoła o około 100 lat (datowany jest na XII wiek). Ambonę barokową z 1711 roku rzeźbił artysta Hattenkerell. W ścianę wmurowano epitafium z 1750 roku z portretem Schoneberka - patrona kościoła. Fragmenty gotyckich malowideł z XV wieku. **KOŚCIÓŁ JEST NAJCENNIJSZYM OBIEKTEM NA POMORZU ZACHODNIM.**

Mury miejskie z granitu i kamienia polnego wzniesiono w początkach XV wieku. Otaczają one miasto kołem o średnicy około 300m. Pierwotnie miały 28 strażnic czworokątnych i jedną bramę z wieżą. Zachował się do dzisiaj ich pełny wieniec (bez bramy i strażnic).

Zachowany został średniowieczny układ urbanistyczny. Ratusz XIX -wieczny usytuowany jest we wschodniej części rynku. Budynki mieszkalne z XVIII i XIX wieku wraz z siatką ulic stanowią zespół zabytkowy, niektóre z nich mają tak zwane przedproża. Grodzisko słowiańskie na półwyspie Zamczysko. W XIV wieku zbudowany został tutaj zamek, zniszczony w roku 1399.

Przy obecnym **Domu Pomocy Społecznej** / dawniej Zakładzie Wychowawczym dla Ubogich Dzieci/ stoi popiersie Ch. F. Kocha, niemieckiego wychowawcy i społecznika, założyciela zakładu.